

Sadržaj

- Uvodnik
- Laboratoriji
- Regulirano područje
- Međunarodna suradnja
- Iz HAA
- Seminari, simpoziji
- Najave
- Časopisi

Glasilo Hrvatske akreditacijske agencije
Hrvatska akreditacijska agencija
Ulica grada Vukovara 78
10 000 Zagreb
tel: 01 610 63 22
fax: 01 610 93 22
akreditacija@akreditacija.hr
www.akreditacija.hr

Uredništvo Glasila HAA
Glavna urednica: Biserka Bajzek Brezak
Tajnica uredništva i lektorica:
Draženka Haraminčić Fakleš
Tehnički urednik: Darko Bošnjak
Članovi uredništva: Slobodan Galjanić,
Vladimir Mucko, Branko Olujić, Mladen
Vrebčević, Damir Maleković

uvodnik

Biserka Bajzek Brezak
Ravnateljica HAA

Poštovani čitatelji,

Mjesec studeni tradicionalno je posvećen kvaliteti. U Europskom tjednu kvalitete Europska zaklada za upravljanje kvalitetom (EFQM) dodijelila je nagrade poslovno izvrsnim tvrtkama prema kriterijima izvrsnosti te zaklade. I u Hrvatskoj je obilježen Hrvatski dan kvalitete s pogledom u 2009. godinu kada će Hrvatsko društvo za kvalitetu biti domaćinom Europskog kongresa o kvaliteti, najvažnijeg događaja u toj godini za sve one koji u svom poslovanju prednost daju izvrsnosti.

I Europska organizacija za akreditaciju (EA) vodi brigu o tome kako podići razinu kvalitete svoga rada i održati povjerenje dano joj novom Europskom uredbom o akreditaciji kojom EA postaje službena europska infrastruktura za akreditaciju. Jedna od glavnih zadaća je harmonizirati akreditacijske postupke među članicama EA, nacionalnim akreditacijskim tijelima država članica EU. Zato je suradnja među njima od važnosti za razvoj europske akreditacije u cjelini. Ovaj mjesec posjetili smo Slovensku akreditaciju, sudjelujući na stručnom skupu posvećenom Danu akreditacije u Sloveniji. Osim toga, u ovom broju Glasila predstavljamo vam SWEDAC, švedsko nacionalno akreditacijsko tijelo. Tamo su u studijskoj posjeti bili hrvatski stručnjaci u okviru projekta za koji je potporu dala švedska vlada (SIS fond), a namijenjen je osposobljavanju nadležnog hrvatskog ministarstva, akreditacijskog tijela i tijela za ocjenu sukladnosti za provedbu europskih direktiva za strojeve i osobnu zaštitnu opremu.

Osposobljenost za implementaciju direktiva "novoga" i "općega" pristupa tehničkome usklađivanju važan je element pregovaračkog procesa za poglavlje 1 pregovora s Europskom unijom o slobodi kretanja robe i sigurnosti proizvoda. Radi toga vam skrećemo pozornost na početak pregovora o zaključivanju sporazuma ACAA o priznavanju ocjene sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda. Taj oblik sporazuma namijenjen je državama kandidatkinjama za pristupanje EU, a može se zaključiti prije punopravnog članstva te omogućiti hrvatskim izvoznicima stavljanje proizvoda na europsko tržište priznavanjem ispitivanja i/ili certifikacije proizvoda obavljenih u Hrvatskoj u institucijama koje je prethodno odobrila Europska komisija. Na početku pregovora Hrvatska je izrazila spremnost za nekoliko skupina proizvoda u području elektrotehnike (niskonaponska električna oprema), telekomunikacija (radijska i telekomunikacijska terminalna oprema), graditeljstva (cement), osobne zaštitne opreme (zaštitne rukavice) i rekreacijskih plovila, a najavila je proširenje i na druge skupine proizvoda.

Kako napredujemo u zakonodavnom uređivanju i provedbi propisa za opremu pod tlačkom, obaveštavamo vas u ovome broju Glasila HAA. Također vam skrećemo pozornost na niz propisa iz nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i građenja (građevinski proizvodi, kakvoća zraka i praćenje emisija u zrak), Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (zaštita od optičkog zračenja, zaštita od elektromagnetskih polja, zaštita od buke, zdravstvena ispravnost vode za piće) i Državnoga zavoda za zaštitu od zračenja (zaštita od ionizirajućeg zračenja) s pregledom akreditiranih tijela u Hrvatskoj te broju institucija koje su u postupku ocjenjivanja kompetentnosti za obavljanje ispitivanja i certifikacije proizvoda prema tim propisima.

O razvoju akreditacije u Hrvatskoj i ulozi HAA upoznati su i sudionici projekta namijenjenog zaštiti potrošača u Hrvatskoj, jer samo kompetentna i pouzdana ispitivanja mogu biti osnova prave informacije o tome što kupujemo.

U nizu događanja u HAA obaveštavamo vas o sjednicama Upravnoga vijeća i Akreditacijskoga vijeća HAA te osnivačkoj sjednici Radne skupine za međulaboratorijske usporedbе. Osim toga, donosimo vam obavijesti o novim akreditacijama u području graditeljstva i elektrotehnike. Obaveštavamo vas o izobrazbi zaposlenika HAA i nadogradnji informacijskoga sustava Centrix u procesu informatizacije HAA prilagođenoj potrebama akreditacijskoga tijela.

Mjesec studeni bio je mjesec brojnih seminara, simpozija i konferencija te sjednica i sastanaka stručnih radnih skupina. Sudjelovali smo na seminaru o sustavu akreditacije u obrazovanju koji osigurava kvalitetu obrazovnih usluga. Izdvajamo također seminar na temu predpristupnih fondova EU jer smo dobili visoku ocjenu pripremljenosti projekta PHARE 2006 koji počinje krajem ove godine, a odnosi se na provedbu direktive za tlačnu opremu i dizala.

Na kraju, predstavljamo vam još jedan časopis - "Odgovornost u istraživanju" koji među ostalim obrađuje i teme vezane za ulogu akreditacije u vrednovanju i provjeri vjerodostojnosti rada istraživača što je od interesa za hrvatsku znanstvenu zajednicu i povezivanje znanstveno-istraživačkog rada s potrebama gospodarstva i države.

Vjerujem da će barem jedna od ponuđenih vijesti privući vašu pozornost.

Srdačno vas pozdravljam,

Biserka Bajzek Brezak
Ravnateljica HAA

laboratoriјi

Asfalt, agregat

Proširenje akreditacije
tvrtki Ramtech

piše: Nives Španić Ciceli

Laboratoriјi koji provode ispitivanja svojstava građevinskih proizvoda čine većinu ukupno akreditiranih ispitnih laboratoriјa. Među njima je i Centralni laboratoriј asfaltne tehnologije, smješten u Sesvetskom Kraljevcu, tvrtka Ramtech d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu. Laboratoriј je prvi put akreditiran u studenom 2007. godine prema zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025:2007 za područje ispitivanja odabranih fizikalno-mehaničkih svojstava asfalta i agregata prema 13 metoda.

U okviru dodijeljene akreditacije laboratoriј je preuzeo obvezu stavnog ispunjavanja zahtjeva norme, sukladno pravilima Hrvatske akreditacijske agencije i ostalih dokumenata s obveznom primjenom te omogućavanje nacionalnom akreditacijskom tijelu provođenje nadzornih pregleda.

Ocenitelji Hrvatske akreditacijske agencije proveli su postupak proširenja područja akreditacije u okviru prvog redovitog nadzora prema prijavi za akreditaciju koja je sadržavala 11 novih metoda. Akreditirano je 7 metoda iz područja asfalta i 4 metode iz područja agregata, tako da ukupno područje akreditacije sada obuhvaća 24 metode opisanog područja. Dodijeljena potvrda o akreditaciji br.1122/08 s pripadajućim prilogom i ostalim detaljima dostupna je u registru Potvrda o akreditaciji na web stranici HAA www.akreditacija.hr.

Električne veličine i frekvencija

Prva akreditacija
Laboratoriјu za
umjeravanje - ZIK

piše: Klarica Radić

Hrvatska akreditacijska agencija akreditirala je Laboratoriј za umjeravanje, Zavod za ispitivanje kvalitete d.o.o. iz Zagreba, prema zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025:2007 za umjeravanje mjerila električnih veličina i frekvencije.

Dodijeljena akreditacija umjernog laboratoriјa odnosi se na umjeravanje mjerila istosmjernog napona, izmjeničnog napona, istosmjerne struje, izmjenične struje, frekvencije i kapaciteta za određena mjerna područja, a prema uputi umjeravanja EA-10/15 i s određenom najboljom mernom sposobnošću te umjeravanje mjerila otpora prema vlastitom postupku i s određenom najboljom mernom sposobnošću.

Ocenjivanje su proveli ocjenitelji HAA iz Hrvatske i Češke 17. i 18. rujna 2008. godine. Unutar ocenjivanja provedena je i međulaboratorijska usporedba umjeravanja digitalnog multimetra Keithley 2002 za veličine: istosmjerni napon, izmjenični napon, istosmjerna struja, izmjenična struja i otpor. Međulaboratorijska usporedba umjeravanja provedena je u organizaciji Češkog mjeriteljskog instituta iz Brna s više umjernih laboratoriјa iz nekoliko država, među kojima su akreditirani umjerni laboratoriјi za mjerila električnih veličina akreditirani od HAA.

Na temelju preporuke Odbora za akreditaciju 6. studenoga 2008. godine Laboratoriјu za umjeravanje, tvrtke ZAVOD ZA ISPITIVANJE KVALITETE d.o.o. iz Zagreba dodijeljena je Potvrda o akreditaciji br. 2155/08 koju možete pronaći na našoj web stranici (<http://www.akreditacija.hr/akreditacija/registri.php>).

Međulaboratorijske usporedbe predstavljaju jedan od važnih zahtjeva normi HRN EN ISO/IEC 17025:2007; *Opći zahtjevi za sposobljenost ispitnih i umjernih laboratorijskih usluga* i HRN EN ISO 15189:2006; *Medicinski laboratorijski usluge - Posebni zahtjevi za kvalitetu i sposobljenost*, kao i zahtjeva relevantnih akreditacijskih organizacija (HAA, EA, ILAC). Hrvatska akreditacijska agencija u skladu s dokumentima EA i ILAC također obvezuje laboratorijske ustanove na sudjelovanje u međulaboratorijskim usporedbama, što je detaljnije opisano u dokumentu HAA-Pr-2/6: *Pravila za međulaboratorijsku i drugu poredbenu ispitivanja*, koji je dostupan na našoj web stranici www.akreditacija.hr.

Osnivački sastanak radne skupine održan je 11. studenoga 2008. godine pod nazivom Međulaboratorijske usporedbe. Radna skupina obuhvaća članove iz različitih područja djelatnosti ispitnih, umjernih i medicinskih laboratorijskih usluga, kao i članove drugih interesnih strana (HZN, DZM, HMD, CROLAB).

Radna skupina obuhvaća sljedeće aktivnosti: praćenje aktivnosti EA na području međulaboratorijskih usporedbi (ispitivanja i umjeravanja), sudjelovanje u izradi i prihvatanju dokumenata HAA, preporuke međulaboratorijskih usporedbi i suradnja s naručiteljima PT/ILC usluga, koordiniranje aktivnosti s radnim skupinama vanjskih akreditacijskih tijela, rasprave o rezultatima međulaboratorijskih usporedbi i donošenje zaključaka o uspješnim rezultatima.

Na osnivačkom sastanku radne skupine izabrane su osobe za ključne funkcije. Za predsjednika je izabrana dr. sc. Veronika Kubanović, dipl. ing. iz Hrvatskog zavoda za vinogradarstvo i vinarstvo iz Zagreba, za zamjenika predsjednika dr. sc. Lovorka Grgec Bermanec, dipl. ing. s Fakulteta strojarstva i brodogradnje iz Zagreba i za tajnika zaposlenik Hrvatske akreditacijske agencije Zlatko Grgić, dipl. ing.

Mr. sc. Slobodan Galjanić, dipl. ing, Načelnik odjela za akreditiranje ispitnih i umjernih laboratorijskih usluga, i Z. Grgić, dipl. ing., stručni savjetnik za akreditiranje ispitnih laboratorijskih usluga su izvjestili radnu skupinu o aktivnostima HAA i EA na području međulaboratorijskih usporedbi.

S. Galjanić podsjetio je na ustroj HAA, čiji je dio Sektorski odbor za laboratorijske usluge, a osnovana radna skupina Međulaboratorijske usporedbe dio je tog sektorskog odbora. Također, prikazan je kratak osvrt na dokument EA-2/14: *Procedure for Regional Calibration ILCs in Support of the EA MLA* koji je objavljen u lipnju 2008. godine i koji se mora implementirati u pravila HAA o međulaboratorijskim usporedbama. Taj dokument predstavlja podršku EA MLA u području umjeravanja i donosi stanovite kriterije, kao i obavezu sudjelovanja akreditiranih umjernih laboratorijskih usluga u međulaboratorijskim usporedbama.

Iva Akrap, dipl. ing, članica radne skupine EA/LC working group ILC in Calibration na sljedećem će sastanku izvjestiti o radu te radne skupine i o zaključcima sa sjednice održane 19. i 20. studenog 2008. godine u Madridu.

Z. Grgić podsjetio je članove radne skupine o obvezi izvještavanja akreditiranih laboratorijskih usluga o svojim sudjelovanjima u međulaboratorijskim usporedbama. Ukratko, predložio je izvještaj o sudjelovanjima tijekom 2007. godine, u kojem je prema dobivenim podacima održeno 125 različitih programa međulaboratorijskih usporedbi.

Radna skupina HAA - Međulaboratorijske usporedbe

piše: Zlatko Grgić

Osim toga, upoznao je radnu skupinu i s radom EA/LC working group ILC in Testing koja odabire određene međulaboratorijske usporedbe u suradnji s komercijalnim organizatorima PT programa te očekuje od akreditacijskih tijela Europe da ih preporuče i potiču na sudjelovanje u svojim akreditiranim laboratorijima, jer su ti programi važni za monitoring EA MLA. Prvi takav odabrani program preporučenog sudjelovanja u području je ispitivanja metala u organizaciji Instituta IfEP (Institut für Eignungsprüfung), a obuhvaća programe IfEP 0801 (tvrdoča prema Rockwellu), IfEP 0802 (EMS-željezo), IfEP 0803 (EMS – drugi metali). HAA je preporučila laboratorijima koji su akreditirani ili su u postupku akreditacije, a koji se bave ispitivanjima u području koje pokriva program, da sudjeluju u navedenim programima.

Sudionici radne skupine komentirali su o specifičnostima međulaboratorijskih usporedbi u područjima ispitnih, umjernih i medicinskih laboratorija. U dokumentima HAA, EA i ILAC-a preporučen je minimalni broj sudjelovanja akreditiranih laboratorija, a to je jedno sudjelovanje za svaku pojedinu disciplinu obuhvaćenu područjem akreditacije unutar razdoblja važenja Potvrde o akreditaciji.

HAA priprema upute u kojima će biti definirani kriteriji za određivanje poddisciplina, a koje će biti razmotrone na sljedećem sastanku radne skupine. Upute će biti pomoći laboratorijima za definiranje njihovih poddisciplina koje čine osnovu za donošenje plana i programa sudjelovanja u međulaboratorijskim usporedbama, što će HAA očekivati od akreditiranih laboratorija.

Slijedeći sastanak radne skupine predviđen je u drugoj polovici siječnja 2009. godine.

Budući da HAA provodi ocjene osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti prema propisima iz nadležnosti tijela državne uprave, podsjećamo da smo vas u prošlom broju Glasila izvjestili o suradnji HAA s Ministarstvom poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvom unutarnjih poslova te Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture, a u ovom broju donosimo prikaz propisa iz nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske te Državnog zavoda za zaštitu od zračenja.

regulirano područje

Suradnja HAA-e s ministarstvima RH (3/3)

piše: Darko Bošnjak

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA, PROSTORNOG UREĐENJA I GRADITELJSTVA

Propisi:	Potvrda o akreditaciji	Potvrda o osposobljenosti	Tijela za ocjenu sukladnosti u postupku dobivanja Potvrda
Pravilnik o ocjenjivanju sukladnosti, ispravama o sukladnosti i označavanju građevnih proizvoda (NN br. 103/08)	<p>Brodarski institut d.o.o. Laboratorij za termičku analizu <i>Potvrda o akreditaciji broj 1096/07</i></p> <p>CESTAR d.o.o. <i>Potvrda o akreditaciji broj 1100/06</i></p> <p>CSS d.o.o. za kontrolu kakvoće materijala, centralni laboratorij <i>Potvrda o akreditaciji broj 1106/08</i></p> <p>DIOKI d.d., Fizičko-kemijski laboratorij <i>Potvrda o akreditaciji broj 1046/07</i></p> <p>Geo ispitivanja d.o.o. <i>Potvrda o akreditaciji broj 1114/08</i></p> <p>GRADEVINSKI LABORATORIJ d.o.o., za ispitivanje građevinskih materijala Zadar <i>Potvrda o akreditaciji broj 1109/07</i></p> <p>GRADEVINSKI LABORATORIJ d.o.o., Zagreb <i>Potvrda o akreditaciji broj 1125/07</i></p> <p>IGH d.d., ZAVOD ZA BETONSKE I ZIDANE KONSTRUKCIJE, Laboratorij za konstrukcije <i>Potvrda o akreditaciji broj 1095/07</i></p> <p>IGH d.d., ZAVOD ZA BETONSKE I ZIDANE KONSTRUKCIJE, Odjel vanjski laboratorijski, Laboratorijski Sisak <i>Potvrda o akreditaciji broj 1094/07</i></p> <p>IGH d.d., ZAVOD ZA BETONSKE I ZIDANE KONSTRUKCIJE, Odjel vanjski laboratorijski, Laboratorijski Karlovac <i>Potvrda o akreditaciji broj 1103/07</i></p> <p>IGH d.d., ZAVOD ZA ČELIČNE KONSTRUKCIJE, Laboratorijski razorna i nerazorna ispitivanja <i>Potvrda o akreditaciji broj 1021/07</i></p> <p>IGH d.d., ZAVOD ZA PROMETNICE, Cestograđevni laboratorijski <i>Potvrda o akreditaciji broj 1066/08</i></p> <p>IGH d.d., Poslovni centar Osijek, Centralni laboratorijski Odjeli za betonske konstrukcije <i>Potvrda o akreditaciji broj 1036/08</i></p> <p>IGH d.d., ZAVOD ZA HIDROTEHNIKU, Hidrotehnički laboratorijski <i>Potvrda o akreditaciji broj 1043/08</i></p>		5 tijela za ocjenu sukladnosti u postupku su dobivanja akreditacije za to područje.
Do sada su izdane Potvrde o akreditaciji na temelju ovog pravilnika prema normi HRN EN ISO/IEC 17025 sljedećim tijelima za ocjenu sukladnosti:			

Propisi:	Potvrda o akreditaciji	Potvrda o osposobljenosti	Tijela za ocjenu sukladnosti u postupku dobivanja Potvrda
Pravilnik o ocjenjivanju sukladnosti, ispravama o sukladnosti i označavanju građevnih proizvoda (NN br. 103/08) Do sada su izdane Potvrde o akreditaciji na temelju ovog pravilnika prema normi HRN EN 45011 sljedećim tijelima za ocjenu sukladnosti:	IGH d.d., ZAVOD ZA ZGRADARSTVO, Laboratorij građevinske fizike Potvrda o akreditaciji broj 1033/08 IGH d.d., ZAVOD ZA GEOTEHNIKU, Odjel za laboratorijska i terenska ispitivanja i opažanja Potvrda o akreditaciji broj 1065/08 IGH d.d., Poslovni centar Rijeka, Laboratorij Potvrda o akreditaciji broj 1023/07 IGH d.d., ZAVOD ZA BETONSKE I ZIDANE KONSTRUKCIJE, Odjel vanjski laboratoriji, Laboratorij Varaždin Potvrda o akreditaciji broj 1102/07 IGH d.d., Poslovni centar Split, Odjel Zadar, Laboratorij za materijale Potvrda o akreditaciji broj 1112/07 IGH d.d., Poslovni centar Split, Geotehnički laboratorij Potvrda o akreditaciji broj 1044/07 IGH d.d., Poslovni centar Split, Laboratorij odjela za materijale i tehnologiju Potvrda o akreditaciji broj 1024/07 IGH d.d., Poslovni centar Split, Laboratorij za cestograđevna ispitivanja Potvrda o akreditaciji broj 1045/07 IGH d.d., ZAVOD ZA BETONSKE I ZIDANE KONSTRUKCIJE, Odjel vanjski laboratorijski, Laboratorij Dubrovnik Potvrda o akreditaciji broj 1128/08 IGH d.d., ZAVOD ZA BETONSKE I ZIDANE KONSTRUKCIJE, Laboratorij za beton i opeku Potvrda o akreditaciji broj 1126/07 MEDIMURJE TEHNO-KOCKA, Ispitni laboratorij Potvrda o akreditaciji broj 1071/07 RAMTECH d.o.o. Potvrda o akreditaciji broj 1122/07 Srednja škola Bedekovčina, Laboratorij Zavoda za graditeljstvo i građevne materijale Potvrda o akreditaciji broj 1034/08 CSS d.o.o. Potvrda o akreditaciji broj 3123/08 IGH CERT Potvrda o akreditaciji broj 3055/07		5 tijela za ocjenu sukladnosti u postupku su dobivanja akreditacije za to područje.
Pravilnik o izдавanju dozvole ili suglasnosti za obavljanje djelatnosti praćenja kakvoće zraka i praćenja emisija u zrak iz stacionarnih izvora (NN br. 79/06) Do sada su izdane Potvrde o akreditaciji i Potvrde o STO na temelju ovog pravilnika prema normi HRN EN ISO/IEC 17025 sljedećim tijelima za ocjenu sukladnosti:	Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Služba za zdravstvenu ekologiju Potvrda o akreditaciji broj 1145/08	Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Služba za zdravstvenu ekologiju Potvrda o STO	4 tijela za ocjenu sukladnosti u postupku su dobivanja akreditacije za to područje. 19 tijela za ocjenu sukladnosti u postupku su dobivanja akreditacije za to područje.
			4 tijela za ocjenu sukladnosti u postupku su dobivanja potvrde o STO za to područje.

Sve navedene Potvrde o akreditaciji i Potvrde o osposobljenosti sa prilozima možete pronaći na našoj web stranici www.akreditacija.hr pod registri akreditacija i registri potvrda.

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Propisi:	Potvrda o akreditaciji	Potvrda o osposobljenosti	Tijela za ocjenu sukladnosti u postupku dobivanja Potvrda
Pravilnik o temeljnim zahtjevima za uređaje koji proizvode optičko zračenje te uvjetima i mjerama zaštite od optičkog zračenja (NN br. 204/03; 91/07) Do sada su izdane Potvrde o akreditaciji na temelju ovog pravilnika prema normi HRN EN ISO/IEC 17025 sljedećim tijelima za ocjenu sukladnosti:	METRON INSTRUMENTS d.o.o. <i>Potvrda o akreditaciji broj 1086/08</i>		
Pravilnik o zaštiti od elektromagnetskih polja (NN br. 204/03) Do sada su izdane Potvrde o akreditaciji na temelju ovog pravilnika prema normi HRN EN ISO/IEC 17025 sljedećim tijelima za ocjenu sukladnosti:	Dalekovod d.d., Laboratorij Dalekovod <i>Potvrda o akreditaciji broj 1051/08</i> Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zavod za visoki napon i energetiku, Laboratorij visokog napona <i>Potvrda o akreditaciji broj 1056/07</i> Doron Net d.o.o. <i>Potvrda o akreditaciji broj 1156/08</i>	Končar Institut za elektrotehniku d.d., Laboratorij za EMC u području mjerenja, proračuna i procjene NF elektromagnetskih polja <i>Potvrda o STO</i> Končar Institut za elektrotehniku d.d., Laboratorij za EMC u području mjerenja, proračuna i procjene VF elektromagnetskih polja <i>Potvrda o STO</i> Zavod za istraživanje i razvoj sigurnosti d.d. <i>Potvrda o STO</i> ETI d.o.o, za tehnička ispitivanja i inženjerstvo <i>Potvrda o STO</i> Fakultet elektrotehnike i računarstva, Laboratorij za elektromagnetska polja <i>Potvrda o STO</i>	
Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN br. 182/04) Do sada su izdane Potvrde o akreditaciji na temelju ovog pravilnika prema normi HRN EN ISO/IEC 17025 sljedećim tijelima za ocjenu sukladnosti:	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Služba za zdravstvenu ekologiju, Odjel za kemijsku vodu i mineralne vode <i>Potvrda o akreditaciji broj 1041/08</i> Zavod za javno zdravstvo grada Zagreba, Služba za zdravstvenu ekologiju <i>Potvrda o akreditaciji broj 1140/07</i> Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Služba za zdravstvenu ekologiju <i>Potvrda o akreditaciji broj 1145/08</i> Nastavni Zavod za javno zdravstvo primorsko-goranske županije, Zdravstveno ekološki odjel <i>Potvrda o akreditaciji broj 1127/07</i> Veterinarska stanica Čakovec d.o.o., PJ Bioinstitut <i>Potvrda o akreditaciji broj 1073/07</i>		3 tijela za ocjenu sukladnosti u postupku su dobivanja akreditacije za to područje.
Pravilnik o uvjetima glede prostora, opreme i zaposlenika pravnih osoba koje obavljaju stručne poslove zaštite od buke (NN br. 91/07) Do sada nema izdanih Potvrda na temelju ovog pravilnika			5 tijela za ocjenu sukladnosti u postupku su dobivanja akreditacije za to područje.

Sve navedene Potvrde o akreditaciji i Potvrde o osposobljenosti sa prilozima možete pronaći na našoj web stranici www.akreditacija.hr pod registri akreditacija i registri potvrda.

DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU OD ZRAČENJA

Propisi:	Potvrda o akreditaciji	Potvrda o osposobljenosti	Tijela za ocjenu sukladnosti u postupku dobivanja Potvrda
<p>Pravilnik o uvjetima za davanje ovlaštenja pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite od ionizirajućih zračenja (NN br. 44/05)</p> <p>Do sada nema izdanih Potvrda na temelju ovog pravilnika</p>			2 tijela za ocjenu sukladnosti u postupku su dobivanja potvrde o STO za to područje.

Sve navedene Potvrde o akreditaciji i Potvrde o osposobljenosti sa prilozima možete pronaći na našoj web stranici www.akreditacija.hr pod registri akreditacija i registri potvrda.

Ocjena sukladnosti i nadzor opreme pod tlakom

piše: Vladimir Mucko

Ministarstvo gospodarstva rada i poduzetništva (MINGORP) objavilo je 2005. godine u Narodnim novinama br. 135/05 dva pravilnika iz područja opreme pod tlakom temeljem Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (»Narodne novine«, br. 158/03, 79/07), kako slijedi:

- Pravilnik o tlačnoj opremi (transponirana EU Direktiva 97/23/EC, Pressure Equipment)
- Pravilnik o jednostavnim tlačnim posudama (transponirana EU Direktiva 87/404/EEC, Simple Pressure Vessels)

Ovi pravilnici reguliraju uvjete pod kojima se novo proizvedena oprema stavlja na tržiste i u uporabu sukladno Direktivama Novoga i općega pristupa Europske unije. Prema prijelaznim i završnim odredbama navedenih pravilnika, ocjenu sukladnosti opreme pod tlakom sa zahtjevima za konstrukciju i proizvodnju opreme obavlja nadležno inspekcijsko tijelo za posude pod tlakom.

U Narodnim novinama br. 44/06 objavljen je Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tlačnoj opremi koji definira da se Pravilnik o tlačnoj opremi primjenjuje od dana objave popisa ovlaštenih tijela za ocjenu sukladnosti, a najkasnije do dana pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji ili stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda s Europskom unijom.

Novi pravilnici i popisi tijela i norma

U Narodnim novinama broj 126 od 31.10.2008. godine uslijedio je nastavak objavljivanja pravilnika i drugih dokumenata kojima se značajno upotpunjuje uređivanje područja opreme pod tlakom. To su sljedeći pravilnici: Pravilnik o pokretnoj tlačnoj opremi (transponirana EU Direktiva 1999/36/EC, Transportable Pressure Equipment), Pravilnik o aerosolnim raspršivačima (transponirana EU Direktiva 75/324/EEC Aerosol Dispensers), Pravilnik o postupku ocjene sukladnosti opreme pod tlakom na temelju isprava izdanih u inozemstvu, Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tlačnoj opremi, Pravilnik o izmjenama Pravilnika o jednostavnim tlačnim posudama, Popis Hrvatskih norma za primjenu Pravilnika o tlačnoj opremi, Popis Hrvatskih norma za primjenu Pravilnika o jednostavnim tlačnim posudama, te Popis tijela za ocjenu sukladnosti opreme pod tlakom.

Pravilnik o postupku ocjene sukladnosti opreme pod tlakom na temelju isprava izdanih u inozemstvu

Ovim se Pravilnikom, objavljenom na temelju članka 13. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenu sukladnosti (»Narodne novine« br. 158/03 i 79/07) propisuje postupak ocjene sukladnosti na temelju isprava o sukladnosti izdanih u inozemstvu za opremu pod tlakom. Ocjena sukladnosti opreme pod tlakom može se provesti samo na temelju isprava koje su izdala tijela za ocjenu sukladnosti prijavljena Europskoj komisiji (prijavljena tijela/notified bodies).

Postupak ocjene sukladnosti na temelju isprava mogu obavljati hrvatska tijela za ocjenu sukladnosti, ovlaštena od ministra nadležnog za gospodarstvo prema tehničkim propisima iz područja opreme pod tlakom. Na taj način nije potrebno ponavljati ocjenjivanje sukladnosti za opremu pod tlakom koja je obavljena u prijavljenim tijelima Europske unije, ali se provodi pregled tehničke dokumentacije i proizvoda te je predviđena i mogućnost da se u slučaju potrebe ponove određena ispitivanja.

Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tlačnoj opremi i Pravilnik o izmjenama Pravilnika o jednostavnim tlačnim posudama

Pored određenih izmjena teksta Pravilnika o tlačnoj opremi i Pravilnika o jednostavnim tlačnim posudama objavljenih u 2005. godini, ovim se pravilnicima regulira označavanje sukladnosti prema Pravilniku o obliku, sadržaju i izgledu oznake sukladnosti proizvoda s propisanim tehničkim zahtjevima (»Narodne novine«, br. 46/08) i priznavanje isprava o sukladnosti na temelju Pravilnika o postupku ocjene sukladnosti opreme pod tlakom na temelju isprava o sukladnosti izdanih u inozemstvu.

Agencija za opremu pod tlakom

U području periodičkih pregleda opreme pod tlakom također se događaju značajnije promjene u cilju uspostave učinkovitog sustava nadzora posuda pod tlakom u uporabi, obzirom na rizike koje posude pod tlakom mogu izazvati u slučaju neprovođenja propisanih periodičkih tehničkih pregleda. MINGORP, kao nadležno ministarstvo za područje posuda pod tlakom, iniciralo je osnivanje državne agencije sa zadatkom da provodi tehničke preglede i ispitivanja opreme pod tlakom visoke razine opasnosti kod prvog puštanja u uporabu i tijekom uporabe. U Narodnim novinama br. 132 od 14. 11. 2008. objavljena je Uredba Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Agencije za opremu pod tlakom (OPT-Agency) na temelju Zakona o ustanovama (»Narodne novine«, br. 76/93, 29/97, 47/99 i 35/2008). Agencija će nakon formiranja preuzeti i dovršiti započete poslove inspektora opreme pod tlakom prema propisima koji su bili na snazi u vrijeme pokretanja postupka inspekcije i provoditi poslove utvrđene člankom 4. Uredbe. U roku od dvije godine od stupanja na snagu navedene Uredbe, Agencija treba provesti postupak akreditacije kao nadzorno tijelo, sukladno tehničkim propisima za područje opreme pod tlakom. Objavljujući Uredbe prethodile su potrebne promjene u Državnom inspektoratu u području inspekcije posuda pod tlakom, a objavljene su u Zakonu o državnom inspektoratu (»Narodne novine«, br. 116/08 i 123/08). Prema navedenom Zakonu, Državni inspektorat u području opreme pod tlakom provodi inspekcijski nadzor koji se odnosi na primjenu zakona i drugih propisa u području opreme pod tlakom.

Tijela za ocjenu sukladnosti opreme pod tlakom

Za provedbu postupaka ocjenjivanja sukladnosti tlačne opreme, jednostavnih tlačnih posuda i pokretnе tlačne opreme Ministar gospodarstva rada i poduzetništva ovlastio je TÜV CROATIA d.o.o. sa sjedištem u Slavonskom Brodu, Dr. Mile Budaka 1, na temelju prethodno provedene ocjene sposobljenosti od Hrvatske akreditacijske agencije (HAA), a temeljem Ugovora o provedbi postupaka ocjene sposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti potpisanih između MINGORP-a i HAA u srpnju 2007. godine.

Objavom novih pravilnika u području opreme pod tlakom, objavom popisa hrvatskih normi iz područja, objavom popisa ovlaštenih tijela, regulativa i praksa u Republici Hrvatskoj usklađuju se s načelima koja vrijede u Europskoj uniji. Također, uređuje se učinkovit sustav tehničkog i upravnog nadzora posuda pod tlakom u uporabi. Nastavlja se dobra suradnja MINGORP-a i HAA na prihvaćanju akreditacije kao vjerodostojnog dokaza sposobljenosti tijela koja provode ocjenu sukladnosti opreme pod tlakom i koja provode tehnički nadzor opreme u uporabi.

međunarodna suradnja

Radna skupina za EMS i EMAS

piše: Damir Maleković

EMAS

Od 3.-5. studenoga 2008. godine u Brusselu je održan sastanak radne skupine za područja EMS-a (Environmental Management System) i EMAS-a (Eco-Management and Audit Scheme).

Prvog dana trajanja održan je 40. sastanak skupine za EMS (EA CC EMS WG). Tijekom sastanka prikazan je osrvt na netom završeno tranzicijsko razdoblje u kojem su akreditirana certifikacijska tijela za certifikaciju okoliša, zainteresirana za zadržavanje statusa akreditiranog tijela, bila dužna uskladiti svoje sustave upravljanja sa zahtjevima nove norme – ISO/IEC 17021:2006. Bila je to prilika za razmjenu iskustava i prezentaciju eventualnih specifičnih poteškoća s kojima su se susrela akreditacijska tijela tijekom akreditacijskih ocjena certifikacijskih tijela u navedenom tranzicijskom razdoblju, kao i sagledavanje trenutnog stanja broja akreditiranih certifikacijskih tijela u pojedinim državama. Isto tako, predstavnici akreditacijskih tijela informirali su o eventualnim područjima EMS-a u kojima, na nacionalnoj razini, poduzimaju aktivnosti razvoja novih akreditacijskih shema. Dan je osrvt na nove objavljene dokumente EA koji direktno ili indirektno imaju utjecaj na postupak akreditacije certifikacijskih tijela za certificiranje sustava upravljanja okolišem (npr. EA-7/05; Guidance on the Application of ISO/IEC 17021:2006 for Combined Audits).

Sudionici su informirani i o aktivnostima izrade drugog dijela norme ISO/IEC 17021 (ISO/IEC 17021-2) čije se objavljivanje očekuje do kraja 2010. godine, a koja će na jednom mjestu sadržavati usklađene zahtjeve normi ISO 19011:2002 i ISO/IEC 17021 vezane za specifično područje svih certifikacijskih tijela za sustave upravljanja, a to je određivanje kompetentnosti ocjenitelja.

Raspravljano je i o budućim aktivnostima radne skupine za područje EMS-a, pri čemu je dogovorenako će se poduzeti dodatne aktivnosti na jasnijem definiranju područja djelovanja i pozicioniranju uloge radne skupine u odnosu na druga srodnatajela koja djeluju u srodnom području (npr. Certification Committee).

Drugog dana trajanja održan je 19. otvoreni dio sastanka FAB-a (Forum of Accreditation Bodies) za područje EMAS-a. Sudionici su informirani o tijeku aktivnosti na izradi izdanja EMAS III Uredbe, pri čemu je zauzeto zajedničko stajalište FAB-a o pojedinim dijelovima budućeg izdanja Uredbe, koji se direktno odnose na rad i ulogu akreditacijskih tijela u sustavu EMAS-a. Po tom pitanju, doneseni su zaključci i usklađeni stavovi sudionika, što je preduvjet harmoniziranom i ujednačenom radu nacionalnih akreditacijskih tijela.

Trećeg dana trajanja održan je zatvoreni dio sastanka FAB-a na kojem pravo sudjelovanja imaju predstavnici akreditacijskih tijela (za razliku od otvorenog dijela sastanka na kojem mogu sudjelovati predstavnici svih potencijalno zainteresiranih strana). Tijekom ovog dijela sastanka prezentirani su nalazi pojedinih ocjenjivanja akreditacijskih tijela, kojima FAB u redovitim vremenskim intervalima nadzire ujednačenost rada akreditacijskih tijela po pitanju akreditacije neovisnih procjenitelja („verifiers“). Isto tako, napravljen je plan ocjena za prvu polovicu 2009. godine te je dogovoren da se sljedeći sastanak radne skupine održi u svibnju 2009. godine u Pragu.

Na sastanku su sudjelovali predstavnici HAA-e Višnja Mulić-Filipović i Damir Maleković.

U okviru twinning projekta "Daljnje jačanje kapaciteta na području zaštite potrošača" u sklopu programa CARDS 2004, kojeg je nositelj Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, 10. studenoga 2008. godine u Zagrebu je održana rasprava s njemačkim ekspertima o radu Hrvatske akreditacijske agencije.

U okviru cijelokupnih aktivnosti na usklađivanju hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije, cilj ovog projekta je jačanje visoke razine zaštite potrošača kroz zaštitu zdravstvenih, sigurnosnih i gospodarskih interesa potrošača u sklopu kojih značajnu ulogu imaju institucije infrastrukture za kvalitetu te akreditacija kao sastavni dio infrastrukture. U tom smislu, cilj rasprave bio je snimiti stanje akreditacije u Hrvatskoj i ocijeniti stanje u odnosu na zahtjeve koje pred nacionalne akreditacije postavlja Uredba Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i nadzor nad tržistem koji se odnose na prodaju proizvoda (objavljeno u Službenom glasilu Europske unije od 13. kolovoza 2008. godine).

Na raspravi i razgovoru sudjelovali su eksperti iz Njemačke i to gosp. Joachim Geiss iz Saveznog ministarstva gospodarstva i tehnologije i gosp. Dirk Moritz iz Saveznog ministarstva za rad i socijalna pitanja, a iz Hrvatske akreditacijske agencije sudjelovao je Vladimir Mucko.

Eksperti su obaviješteni o razvoju akreditacije u Hrvatskoj od 1996. godine pa do današnjih dana te o Hrvatskoj akreditacijskoj agenciji koja od 2005. godine djeluje kao samostalna, javna i neprofitna ustanova.

Obzirom na organizaciju Hrvatske akreditacijske agencije, njen status nacionalnog akreditacijskog tijela, rezultate akreditacije, suradnju s ministarstvima na provedbi tehničkih propisa, međunarodnu suradnju i članstvo u EA-u i ILAC-u te s obzirom na uspješno završenu prvu fazu postupka vrednovanja od strane EA ("peer evaluation") u cilju potpisivanja MLA sporazuma, njemački eksperti ocijenili su da se akreditacija u Hrvatskoj razvija sukladno načelima koje je Europska unija utvrdila u spomenutoj Uredbi.

CARDS 2004 projekt za zaštitu potrošača

Uloga akreditacije i HAA

piše: Vladimir Mucko

Početak ACAA pregovora

piše: Vladimir Mucko

Tijekom 2007. i 2008. godine, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (MINGORP), Uprava za trgovinu i unutarnje tržište održalo je niz sastanaka s predstavnicima hrvatskih proizvođača, tijelima za ocjenu sukladnosti, nadležnim tijelima državne uprave i institucijama infrastrukture za kvalitetu o mogućnostima potpisivanja sporazuma Republike Hrvatske s Europskom komisijom o priznavanju ocjene sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda obuhvaćenim direktivama Novoga pristupa. Takav sporazum rezultat je gospodarskih interesa obiju strana ali i izraz ostvarivanja političke volje za što brže pristupanje Europskoj uniji.

Prije pristupa novih članica 2004. godine, Europska komisija potpisala je takav sporazum s Mađarskom, Češkom, Litvom, Latvijom, Estonijom, Slovenijom i Slovačkom, PECA sporazum (Protocol to the Europe Agreement on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products).

U kolovozu 2004. godine Europska komisija objavila je radni dokument „Agreements on Conformity assessment and Acceptance of Industrial Products“ (ACAA), koji predstavlja podlogu za pripremu novih država kandidatkinja za potpisivanje sporazuma u području prihvaćanja ocjene sukladnosti i industrijskih proizvoda.

Država kandidatkinja mora ispuniti sljedeće uvjete za potpisivanje sporazuma, a to su: odgovarajuća infrastruktura u području normizacije, akreditacije, ocjene sukladnosti i mjeriteljstva, prihvaćeni odgovarajući dijelovi *acquis communautaire*. Sve relevantne norme u području pregovaranja moraju biti preuzete, zastarjele norme moraju biti povučene, osporebljenost tijela za ocjenu sukladnosti koja se namjeravaju prijaviti (notificirati) mora biti odgovarajuće dokazana, a preferirajući način je akreditacija te moraju biti uspostavljeni odgovarajući sustavi nadzora nad tržištem kao i odgovarajuće zaštitne klauzule.

Slijedom analiza i izraženih interesa MINGORP je u travnju 2008. godine uputio pismo namjere Europskoj komisiji za početak pregovora za potpisivanje ACAA sporazuma u sljedećim područjima: niskonaponska električna oprema, elektromagnetska kompatibilnost, radijska i telekomunikacijska terminalna oprema, građevni proizvodi (cement), osobna zaštitna oprema (zaštitne rukavice) te rekreativska plovila.

Temeljem rezultata i saznanja iz prethodnih faza pregovora Europska komisija je u sklopu Poglavlja I - Sloboda kretanja roba utvrdila da postoje pretpostavke za početak pregovaranja i obavijestila MINGORP u svibnju 2008. godine o prihvaćanju inicijative te uputila svoju skupinu na početne pregovore koji su održani 16. i 17. listopada 2008. godine u Zagrebu. Na početnim pregovorima bili su prisutni predstavnici Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Državnog inspektorata, Državnog zavoda za mjeriteljstvo, Hrvatskog zavoda za norme i Hrvatske akreditacijske agencije.

U dijelu razgovora o akreditaciji, na kojem su sudjelovali ravnateljica HAA Biserka Bajzek Brezak i Vladimir Mucko, predstavnici Europske komisije obaviješteni su o organizaciji i rezultatima rada HAA. Posebno je istaknuto da je HAA u velikoj mjeri organizirana sukladno novoj Uredbi o akreditaciji (Regulation No 765/2008) iz kolovoza 2008. godine. Istaknuto je da predstoji važan zadatak uspješnog završetka već započetog postupka vrednovanja ("peer evaluation") od strane Europske suradnje za akreditaciju (EA) u svrhu potpisivanja multilateralnog sporazuma o priznavanju rezultata akreditacije (EA-MLA), što je jedan od uvjeta da nacionalno akreditacijsko tijelo zadovolji uvjete postavljene Uredbom.

Očekuje se izvještaj radne skupine i nastavak pregovora u navedenim područjima.

U okviru projekta "Support to HAA to fully develop a credible Croatian accreditation system" od 03. do 07. studenoga 2008. godine bio je organiziran studijski posjet u Švedsku. Domaćini posjeta bili su predstavnici Švedskog akreditacijskog tijela, Swedish Board for Accreditation and Conformity Assessment (SWEDAC), a iz Hrvatske su bila dva predstavnika Hrvatske akreditacijske agencije (HAA), jedan predstavnik Ministarstva, gospodarstva, rada i poduzetništva (MINGORP) i dva predstavnika tijela za ocjenu sukladnosti (TOS), koja su u postupku ocjenjivanja od strane HAA, a u svrhu ovlašćivanja od strane MINGORP-a prema Pravilniku o stavljanju na tržište osobne zaštitne opreme (NN 106/07, 121/07), kojim je transponirana EU direktiva za osobnu zaštitu opremu 89/686/EEC.

Cilj posjeta bio je upoznavanje predstavnika HAA s postupcima ocjenjivanja TOS-a u svrhu ovlašćivanja, zatim predstavnika MINGORP-a s postupcima prijavljivanja TOS-a Europskoj komisiji (EK), te upoznavanje predstavnika TOS-a s postupcima ocjenjivanja sukladnosti proizvoda s temeljnim zahtjevima sigurnosti, kao i odgovornostima i obvezama prijavljenog tijela u skladu sa EU direktivama Novog pristupa.

Posjet je obuhvaćao četiri ključne aktivnosti: posjet SWEDAC-ovom uredu u Stockholmumu, posjet NB (Notified body) SMP u gradu Uppsala, posjet NB SP u gradu Borås te posjet SWEDAC-ovom uredu u Boråsu.

U SWEDAC-ovom uredu u Stockholmumu sudionici su se upoznali s metodologijom koja se primjenjuje u Švedskoj, postupcima ocjenjivanja i prijavljivanja TOS-a ("notifying of Notified Bodies (NB)"), odnosno prijavljenih tijela te je detaljno prezentiran Švedski sustav i operativni postupci korišteni u SWEDAC-u. Prikazani su detalji cijelog procesa ocjenjivanja TOS-a, od početne faze prijavljivanja, ocjenjivanja dokumentacije, ocjenjivanja na licu mjesta, donošenja odluke o akreditaciji i donošenja odluke o prijavljivanju EK. Poseban naglasak bio je na samom postupku i zakonskoj osnovi postupka prijavljivanja, budući da je SWEDAC nacionalno akreditacijsko tijelo odgovorno za ocjenjivanje TOS-a, a istovremeno i nacionalno tijelo odgovorno za prijavljivanje svih Švedskih prijavljenih tijela EK-a prema direktivama Novog pristupa. Prikazan je također i postupak djelovanja u slučaju ne zadovoljavanja uvjeta za dobivanje akreditacije i statusa prijavljenog tijela, kao i postupak opoziva, odnosno oduzimanja akreditacije i statusa prijavljenog tijela te u skladu s tim i zakonska osnova i prava postupanja.

Drugi dan sudionici su posjetili SMP Svensk Maskinprovning AB ("The Swedish Machinery Testing Institute") <http://www.smp.nu/>, u sveučilišnom gradu Uppsala u blizini Stockholmua. SMP je prijavljeno tijelo za nekoliko EU direktiva i bavi se ispitivanjem, inspekcijom i certifikacijom proizvoda, strojeva i vozila. Predstavnici SMP-a predstavili su cijelokupnu djelatnost tvrtke, a sudionicima je detaljno prezentiran opseg aktivnosti SMP-a, kao prijavljenog tijela za EU direktivu za osobnu zaštitu opremu i sigurnost strojeva. Sudionici posjeta imali su priliku upoznati cijelokupni proces certifikacije proizvoda i ocjenjivanja sukladnosti proizvoda s bitnim sigurnosnim zahtjevima koje trebaju zadovoljiti svi industrijski proizvodi koji nose oznaku CE, i to od faze zaprimanja zahtjeva, potpisivanja ugovora s klijentom, ocjene tehničke dokumentacije proizvoda i uputa za primjenu proizvoda, ocjene zadovoljavanja temeljnih zahtjeva proizvoda uz korištenje usklađenih norma ili uz primjenu drugih tehničkih specifikacija, izdavanje certifikata o pregledu tipa, sukladnost proizvoda s izdanim certifikatom o pregledu tipa, sustav upravljanja kvalitetom proizvodnje do sustava upravljanja proizvodnjom pomoću nadzora. Sudionici su također bili upoznati s obvezama i odgovornostima prijavljenog tijela koje svoje aktivnosti može obavljati na području cijele Europejske zajednice.

Studijski posjet Švedskoj

piše: Ankica Barišić

Treći dan organiziran je posjet prijavljenom tijelu SP -Technical Research Institute of Sweden, <http://www.sp.se/>, u gradu Borås, u blizini Göteborga. SP je najveće prijavljeno tijelo u Švedskoj, u potpunom vlasništvu je Švedske države, a u svojoj organizacijskoj strukturi sadrži šest podružnica među koje pripada i prethodno spomenuti SMP. SP je prijavljeno tijelo za cijeli niz EU direktiva među kojima i za osobnu zaštitnu opremu i sigurnost strojeva. Predstavnici SP-a sudionicima su prezentirali postupak certifikacije proizvoda iz područja osobne zaštitne opreme te lanac povezanih aktivnosti od proizvoda, odnosno proizvođača, preko prijavljenog tijela, nadležnog tijela državne uprave i njegovu suradnju sa SWEDAC-om do nadležnosti EK-a. Detaljno je predstavljena procedura ocjene sukladnosti proizvoda osobne zaštitne opreme za kategoriju I, II i III. Prikazan je i slijed aktivnosti, kao npr. postupci prijave proizvođača za proizvode koji sadrže referiranje na usklađene norme ili neke druge specifikacije i tehničku dokumentaciju (specifikacije, crteži, upute za korištenje, označavanje, opis sustava osiguranja kvalitetom), izrada ugovora, formiranje ocjeniteljskog tima, slanje uzorka na ispitivanje u akreditirani laboratorij, vrednovanje tehničke dokumentacije i ispitnog izvješća, donošenje konačne odluke, izrada i potpisivanje certifikata, izdavanje certifikata i upisivanje u registar izdanih certifikata. Osim navedenog, predstavljene su i ostale obveze proizvođača vezane uz izdavanje Izjave o sukladnosti, postavljanja CE oznake na proizvod te održavanje sustava osiguranja kvalitete, odnosno sustava praćenja za kategoriju III proizvoda u skladu sa zahtjevima EU direktive.

Na kraju studijskog posjeta sudionici su posjetili ured SWEDAC-a u Boråsu gdje su dogovorene daljnje aktivnosti projekta od kojih je ključna ocjenjivanje TOS-a u području osobne zaštitne opreme od strane zajedničkog tima ocjenitelja HAA i SWEDAC-a, sukladno pravilima za akreditaciju HAA i Pravilima za ocjenjivanje TOS-a prema Pravilniku o stavljanju osobne zaštitne opreme na tržište (NN 106/07, 121/07), odobrenim od strane MINGORP-a. Pored informacija i „know-how“ dobivenih od strane iskusnih švedskih stručnjaka koje će biti od velike koristi u realizaciji istih aktivnosti u Hrvatskoj, uspostavljeni su kontakti za uspješnu buduću suradnju.

predstavljamo vam...

SWEDAC je Švedski odbor za akreditaciju i ocjenu sukladnosti (The Swedish Board for Accreditation and Conformity Assessment). Osnovan je kao javna ustanova Vlade Kraljevine Švedske za provedbu akreditacije i ocjenu osposobljenosti laboratorija, certifikacijskih tijela i inspekcijskih tijela.

SWEDAC ocjenjuje, prijavljuje (notificira) i nadzire prijavljena tijela (notified bodies) u Švedskoj koja provode ocjenu sukladnosti prema EU Direktivama.

SWEDAC je regulatorno tijelo i tijelo za nadzor u području zakonskog mjeriteljstva i plemenitih kovina.

Također, SWEDAC je tijelo odgovorno za koordinaciju nadzora nad tržištem za proizvode koji su dostupni na švedskom tržištu. Nadzor provode javne ustanove koje prate proizvode u skladu sa svojim odgovornostima.

Akreditacijske aktivnosti započele su 1973. godine u Švedskoj u području umjeravanja u okviru Nacionalnog ispitnog instituta. Od 1983. godine akreditacijske aktivnosti reorganiziraju se u sklopu vladinog Nacionalnog vijeća za mjeriteljstvo i ispitivanje. Kao rezultat daljnog razvoja akreditacije, 1989. godine osnovan je SWEDAC – Švedski odbor za akreditaciju i ocjenu sukladnosti.

Sjedište Swedac-a je u gradu Boråsu i ima oko 100 zaposlenih. U Stockholmu je podružnica koja broji oko 35 zaposlenika. Koriste usluge oko 200 vanjskih tehničkih eksperata. SWEDAC-ove javne zadaće (zakonsko mjeriteljstvo, koordinacija nadzora nad tržištem) finančiraju se iz državnog proračuna (oko 25% ukupnih prihoda). Aktivnosti akreditacije i ocjenjivanja tijela za ocjenu sukladnosti u potpunosti se financiraju iz naknada kupaca usluga (oko 75% ukupnih prihoda). U ove prihode ubrajaju se i prihodi od međunarodnih projekata tehničke pomoći. Godišnji promet SWEDAC-a je oko 12 milijuna Eura. Swedac je za svoj rad odgovoran Ministarstvu za vanjske poslove i Ministarstvu industrije, zapošljavanja i komunikacija.

SWEDAC-om upravlja Vijeće sastavljeno od osam članova predstavnika industrije, vlasti, sindikata, potrošača i SWEDAC-ovih kupaca. Vijeće imenuje Vlada. SWEDAC-om rukovodi generalni direktor Hans-Erich Holmqvist.

SWEDAC je organiziran u četiri odjela, a to su: Tehnički odjel, koji je podijeljen na područja akreditacije kao što su postrojenja i instalacije, okoliš i hrana, zdravstvo, industrija, motorna vozila i certifikacija, Administrativni odjel, koji obuhvaća finansijske, kadrovske i IT usluge, Zakonski odjel, koji obuhvaća zakonsko mjeriteljstvo i zakonske poslove na unutrašnjem tržištu (koordinacija nadzora nad tržištem) te Komunikacijski odjel koji je zadužen za realizaciju međunarodnih projekata.

U Tehničkom odjelu provode se akreditacije i ocjenjivanja tijela za ocjenu sukladnosti u područjima ispitnih, analitičkih i umjernih laboratorija, certifikacijskih tijela za proizvode, sustave upravljanja kvalitetom i okolišem, sustave za osoblje, informatičkom sigurnošću te sustave upravljanja zaštitom i zdravljem na radnim mjestima kao i inspekcijska tijela.

SWEDAC također provodi akreditaciju tijela u području EMAS-a (the Eco Management and Audit Scheme) i u području potvrđivanja ocjenjivanja postupaka ugovaranja prema normi EN 45503 (Attestation Standard for the assessment of contract award procedures of entities operating in the water, energy, transport and telecommunication sectors). U području laboratorija SWEDAC također provodi ocjenjivanje prema dobroj laboratorijskoj praksi (GLP) u području kemije, farmacije i kozmetike. Najviše akreditacija SWEDAC je dodijelio inspekcijskim tijelima, oko 600 u području tehničkih stanica za preglede vozila i oko 1500 za inspekciju postrojenja. Akreditirano je preko 400 laboratorija, oko 60 certifikacijskih tijela i ocjenjeno je i prijavljeno oko 70 prijavljenih tijela. Ukupno je akreditirano i ocjenjeno oko 3000 tijela za ocjenu sukladnosti.

Unutar SWEDAC-a djeluje nekoliko tehničkih odbora u područjima građevinarstva, hrane, inspekcijskih tijela, nerazornih ispitivanja, informatičke sigurnosti, kemije, emisije zraka, medicinskih laboratorija i sigurnosti te zdravlja na radnim mjestima.

SWEDAC-Švedski odbor za akreditaciju i ocjenu sukladnosti

piše: Vladimir Mucko

iz HAA

Sjednica Upravnog vijeća HAA

piše: Nikolina Šipušić Krajna

Upravno vijeće HAA održalo je 29. listopada 2008. godine svoju redovitu 25. sjednicu. Nakon provedene rasprave Upravno vijeće jednoglasno je prihvatiло Izvješće o finansijskom poslovanju HAA 1-9/2008. Upravno vijeće dobilo je na uvid „Izvještaj o tijeku postupka vrednovanja HAA od strane EA“ s dijagramom tijeka.

Na ovoj sjednici raspravlјalo se također o razvoju HAA i njenoj prilagodbi gospodarskom razvoju. Spomenuti su elementi razvoja HAA: organizacija rada, obrazovanje zaposlenika, informatizacija HAA, specifični elementi razvoja pojedinih akreditacijskih shema (laboratoriјi, inspekcijska tijela, certifikacijska tijela) i drugo. Zaključeno je da će težiste razvoja ubuduće biti posebno na području hrane i zaštite okoliša te da naglasak bude na projektu integralne informatizacije i dalnjem jačanju kadrovskog potencijala, kao i skrbi o kvalitetnim vodećim ocjeniteljima. Raspravlјalo se također o suradnji s akreditacijskim službama zemalja članica EA. Zaključeno je da se o pitanjima razvoja rasprava nastavi početkom 2009. godine.

Svoju redovitu 26. sjednicu Upravno vijeće HAA održalo je 27. studenoga 2008. godine. Ova sjednica bila je posvećena detaljnoj analizi troškova i finansijskog poslovanja, posebno s gledišta planiranja budućeg poslovanja i širenja djelatnosti HAA. Bilo je govora i o projektnom zadatku integralne informatizacije HAA. Rasprava o postignućima u informatizaciji HAA i dalnjim potrebama nastaviti će se u 2009. godini. Sljedeća sjednica najavljena je za 18. prosinca 2008. godine.

Treća sjednica Akreditacijskog vijeća HAA

piše: Draženka Haraminčić Fakleš

Članovi akreditacijskog vijeća HAA održali su redovitu 3. Sjednicu 26. studenoga 2008. godine. Glavna tema Sjednice bila je nova Europska uredba o akreditaciji i nadzoru nad tržistem. Ravnateljica HAA mr.sc. Biserka Bajzek Brezak održala je prezentaciju o novom zakonskom paketu EU za stavljanje proizvoda na tržiste koji je objavljen u Glasilu EU-a od 13.8.2008., a koji će se primjenjivati od 01.01.2010. godine.

Osim toga, Ravnateljica je održala prezentaciju o postupku akreditacije s osobitim naglaskom na osiguranje neovisnosti. HAA ima razvijen sustav upravljanja u skladu s normom HRN EN ISO/IEC 17011 za akreditacijska tijela i uspostavlja sustav finansijskog upravljanja i kontrola što je zakonska obveza.

Akreditacijsko vijeće ima savjetodavni karakter i broji 19 članova, pri čemu su ravnopravno zastupljene sve strane. Sljedeća sjednica Akreditacijskog vijeća održat će se u proljeće 2009. godine.

Djelatnici HAA imali su priliku sudjelovati na treningu komunikacijskih i motivacijskih vještina te upravljanju vremenom u organizaciji HalPeta, tvrtke koja je specijalizirana za podučavanje poslovnih stranih jezika te komunikacijskih vještina.

Trening je bio organiziran tako da je udio teorijskog dijela u treningu bio oko 20%, udio vježbi i aktivnosti 70%, a 10% vremena odnosilo se na povratne informacije te provjeru vježbi i aktivnosti koje su obrađene tijekom treninga.

Prvi dio treninga temeljio se na komunikacijskim i motivacijskim alatima koji su izuzetno bitni za svaku uspješnu kompaniju. Svaki od sudionika imao je priliku u simulaciji prakse primjeniti informacije koje su mu prenesene u teorijskom obliku. Na taj način vještine se mogu mnogo uspješnije usvojiti i dakako - primjeniti u praksi.

Drugi dio treninga bio je posvećen organizacijskim alatima i planiranju te upravljanju prioritetima. Bilo je iznimno korisno čuti niz savjeta, a posebno kako na najefikasniji način iskoristiti vrijeme te kako postaviti jasne ciljeve i prioritete.

Trening je bio u skladu s očekivanjima, a kod nekih je sudionika i nadmašio očekivanja te vjerujem da ćemo stečena znanja i vještine s lakoćom primjeniti u svakodnevnom radu kako bismo povećali radnu učinkovitost i doprinijeli uspješnosti HAA.

Izobrazba djelatnika HAA

piše: Draženka Haraminčić Fakleš

Dana 21. studenoga 2008. godine, održanom kick-off prezentacijom od strane predstavnika Omega Softwarea, formalno je označen nastavak aktivnosti na nadogradnji i proširenju funkcionalnosti Centrix informacijskog sustava Hrvatske akreditacijske agencije.

Naime, tijekom 2007. godine u HAA je implementiran Informacijski sustav Centrix kojim je omogućeno praćenje tijeka onih dokumenata u električnom obliku koji se zaprimaju ili šalju kroz urudžbeni odjel HAA, kao i onih koji se internu dostavljaju drugim odjelima HAA.

Cilj započetog projekta je proširiti funkcionalnost postojećeg sustava i na ostale čimbenike koji su obuhvaćeni glavnim poslovnim procesom HAA, tj. postupkom akreditacije. Plan projekta je omogućiti praćenje i pohranjivanje svih dokumenata koji nastaju tijekom pojedinog akreditacijskog postupka u električnom obliku, kao i unos, pohranjivanje i praćenje svih podataka koji se odnose na pojedino tijelo za ocjenu sukladnosti koje se nalazi u postupku akreditacije ili je već akreditirano. Isto tako, omogućit će se i praćenje dostupnosti ili zauzetosti ocjenitelja koji su ključni resurs svih akreditacijskih postupaka, čime će se u konačnici pridonijeti lakšem, objektivnijem i bržem uvidu u stanje svakog pojedinog akreditacijskog postupka. Digitaliziranjem i praćenjem dokumenata u električnom obliku omogućit će se automatizirano kreiranje raznih oblika izještavanja, kao i praćenje statusa i rokova rješavanja pojedinih stavki akreditacijskih postupaka. Istovremeno, generiranjem dokumenata u električnom obliku ispuniti će se i preduvjeti za ažurno objavljivanje relevantnih podataka i na internetskoj stranici HAA.

Uspostava i implementacija ovako osmišljenog i funkcionalnog informacijskog sustava dokaz je da HAA prati suvremene trendove u poslovanju te da će se okončanjem započetog projekta ostvariti izvrsni temelji za daljnja poboljšanja sustava koji bi na taj način, u konačnici, bio u stanju mogući i eksterno komuniciranje s ciljem jednostavnije i brže korespondencije s tijelima za ocjenu sukladnosti, tj. klijentima ili pak ocjeniteljima koji nisu stalni zaposlenici HAA.

Planirano vrijeme trajanja implementacije ovog dijela projekta, uključujući i edukaciju budućih korisnika te testni rad, je tri mjeseca.

Nadogradnja informacijskog sustava Centrix

piše: Damir Maleković

Pregled događanja kroz studeni 2008.

piše: Nikolina Šipušić Krajna

datum	naziv događanja
02.-05.	Sastanak EA CC EMS & EMAS radna grupa, Bruxelles, Belgija - 2 djelatnika HAA
03.-07.	Study visit: Support of HAA to fully develop a credible Creation accreditation system - Stockholm, Švedska - 2 djelatnika HAA
06.-07.	HVK - 4. hrvatski veterinarski kongres, Šibenik - 2 djelatnika HAA
10.-13.	Seminar prema normi EN 17021 u Akreditacijskom tijelu Bosne i Hercegovine, Sarajevo - 3 djelatnika HAA
11.	Hrvatski dan kvalitete „Bez kvalitete nema poslovnog uspjeha“ - HAA suorganizator
12.	Slovenska akreditacija - Dan akreditacije: 10. savjetovanje o akreditaciji, Brdo kod Kranja, Slovenija - 2 djelatnika HAA
12.-14.	HMD - 1. međunarodni simpozij RMO "Metrology, Testing, and Accreditation - Breaking the Trading Barriers", Cavtat - 4 djelatnika HAA
18.-19.	22. EA GA - Lisabon, Portugal
18.-20.	Sastanak EA LC radna grupa ILC za umjerne laboratorije - Madrid, Španjolska - 1 predstavnik HAA
18.-19.	Trening: "Monitoring Report" - 1 predstavnik HAA
19.	SDURF - Radionica na temu evaluacije - 1 predstavnik HAA
20.	TAIEX seminar "Akreditacija pružatelja obrazovnih usluga na području cjeloživotnog učenja" - 1 predstavnik HAA
21.	Omega Software prezentacija nadogradnje Centrix sustava u HAA - 10 djelatnika HAA
24.	Ministarstvo finacija - Prezentacija revizije poslovanja jedinica za provedbu projekata za programe CARDs, PHARE i IPA I - 1 predstavnik HAA Ministarstvo finacija - Radni sastanak sa temama: - novo poglavlje "Upravljanje ljudskim potencijalima"; Izrada godišnje jamstvene izjave; Nalazi interne revizije - 1 predstavnik HAA
24.-28.	Sudjelovanje u projektu BSI na Kosovu - 1 predstavnik HAA
26.	3. sjednica Akreditacijskog vijeća HAA
27.	26. sjednica Upravnog vijeća HAA
27.	Mjesečni sastanak o provedbi projekata tehničke potpore EU - (DEK, SDURF, CFCA, MINGORP, HAA, HZN) - 1 predstavnik HAA
27.-29.	TEB - Aktualnosti proračunskog računovodstva - Opatija, 3 predstavnika HAA
	Tijekom studenog obavljena su ocjenjivanja, redovni i izvanredni nadzori u laboratorijima, certifikacijskim i inspekcijskim tijelima u Sisku, Zaboku, Urinju, Varaždinu, Križevcu, Vinkovcima, Rijeci, Splitu, Osijeku, Bjelovaru, Koprivnici, Poreču, Omišlu

EA CC – Odbor za certifikaciju EA

EMS – Sustav upravljanja okolišem

EMAS - Eco-Management and Audit Scheme

HVK – Hrvatska veterinarska komora

HDK – Hrvatsko društvo za kvalitetu

HMD – Hrvatsko mjeriteljsko društvo

RMO - Regional Metrology Organizations

EA-GA - General Assembly

BSI - British Standards Institute

SDURF - Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije

MINGORP – Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

seminari, simpoziji, konferencije, sjednice ...

U prostorijama Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva u Ulici grada Vukovara 78, 11. studenoga 2008. godine u organizaciji Hrvatskog društva za kvalitetu (HDK) obilježen je Hrvatski dan kvalitete pod sloganom "Bez kvalitete nema poslovnog uspjeha".

Hrvatski dan kvalitete tradicionalno se obilježava za vrijeme trajanja Europskog tjedna kvalitete. Suorganizatori su bili Hrvatska akreditacijska agencija (HAA), Državni zavod za mjeriteljstvo (DZM), Hrvatski zavod za norme (HZN) te Hrvatska gospodarska komora (HGK).

Svi oni koji su na bilo koji način zainteresirani za kvalitetu, doprinose uspostavi sustava kvalitete. Također, svi oni koji su svjesni uloge kvalitete u današnjem poslovanju našli su se na ovom događanju. Skup je otvorio mr. sc. Božidar Ljubić, predsjednik Hrvatskog društva za kvalitetu. U svom izlaganju ukratko je prikazao povijest društva, trenutne aktivnosti te podsjetio na postojanje HR Survey baze podataka. HR Survey nastao je po uzoru na ISO Survey i nudi pregled izdanih certifikata za ISO norme sustava upravljanja. Podaci o uspostavljenim sustavima prikupljaju se u suradnji s certifikacijskim tijelima u Hrvatskoj i izdaju se jednom godišnje. U ime Hrvatskog društva za kvalitetu, kao organizatora, Božidar Ljubić pozvao je sve zainteresirane na 53. EOQ Kongres o kvaliteti. Najavljeni kongres održat će se u Dubrovniku od 12-14. svibnja 2009. godine te se smatra najvažnijim događanjem u području kvalitete u toku godine. Bit će to prilika za upoznavanje i razmjenu iskustava stručnjaka ovog područja kao i prilika za promociju Republike Hrvatske.

Prisutne je pozdravila i ravnateljica HAA, mr. sc. Biserka Bajzek Brezak, naglašavajući temeljnu ulogu akreditacije u tehničkoj infrastrukturi kvalitete. Ona je istaknula važnost sustava akreditacije, uspostavljenog u Republici Hrvatskoj prema svim međunarodno priznatim kriterijima. U izlaganju su navedeni podaci o broju dodijeljenih akreditacija i broju postupaka koji su u tijeku.

Zatim se svima obratio i dr.sc. Dragutin Funda, ravnatelj HZN-a, navodeći da je dio plana aktivnosti za 2009. godinu dovršetak procesa preuzimanja europskih normi u hrvatsku normizaciju i punopravno članstvo Zavoda u europskim organizacijama za normizaciju CEN i CENELEC. Novosti o upravo objavljenoj normi ISO 9001 iznio je mr. sc. Nenad Nikolić iz HZN-a.

Već nekoliko godina uzastopce Hrvatsko društvo za kvalitetu dodjeljuje povelje kojima se nagrađuju istaknuti pojedinci i organizacije koje svojim svakodnevnim radom potiču i primjenjuju kvalitetu u gospodarstvu. Ovom prilikom dodijeljene su povelje tvrtkama NEXE GRUPA d.d Našice i Čistoća d.o.o. Zadar, a povelja za poseban doprinos u edukaciji i promociji kvalitete dodijeljena je tvrtki M.E.P d.o.o. iz Zagreba.

Obilježen Hrvatski dan kvalitete

piše: Nives Španić Ciceli

Europska nagrada za kvalitetu

piše: Damir Maleković

U pariškom muzeju u Louvreu 28. listopada 2008. godine održana je svečanost dodjele europske nagrade za kvalitetu. Nagrada je to koju od 1992. godine dodjeljuje Europska fondacija upravljanja kvalitetom (EFQM), a dodjeljuje se organizacijama za izvrsna postignuća u poslovanju.

Dobitnici nagrada određuju se na osnovu ocjenjivanja na kojem svaka organizacija kandidat može ostvariti najviše 1000 mogućih bodova. Kategorije koje se ocjenjuju (zajedno s eventualnim udjelom u maksimalnom broju bodova) su: zadovoljstvo kupaca (20%), poslovni rezultati (15%), procesi (14%), vodstvo (10%), upravljanje kadrovima (9%), upravljanje resursima (9%), zadovoljstvo zaposlenih (9%), politika i strategija (8%) te utjecaj na društvo – imidž (6%).

Ocenjivanje za potrebe procjene izvrsnosti organizacija koje kandidiraju za nagradu je krajnje sveobuhvatno, što se najbolje vidi ukoliko se promotri što svaka od kategorija doista uključuje. Tako npr. u kategoriji vodstvo, organizacija dokazuje stupanj u kojem rukovodeće strukture s vlastitim primjerom stimuliraju druge na izuzetan učinak s namjerom da se zadovolje kupci, dioničari, dobavljači i sl., kao i to da je prepostavka vrijednosti filozofija organizacije transformirana u skladu s konceptom totalnog upravljanja kvalitetom. Upravljanje kadrovima odnosi se na odnose zaposlenih prema kontinuiranom poboljšavanju kvalitete uz dokazivanje zadovoljenja potreba i očekivanja njih samih. U upravljanju resursima traže se dokazi učinkovitosti planiranja, pravovremenoj upotrebi finansijskih resursa za podršku strategije i planova, brzom, preciznom i ažurnom protoku informacija između rukovodstva i zaposlenih te kupaca. Kategorija procesi odnosi se na kontrolirane i kontinuirano poboljšavane procese, s namjerom potvrde ispunjenja zahtjeva kupaca pri čemu se posebna pozornost posvećuje obujmu u kojem su stimulirane i nagrađene inovacije te kreativnost zaposlenika u cilju poboljšanja kvalitete.

Iz gore navedenog, jasno je da su svi dobitnici Europske nagrade za kvalitetu vrhunske organizacije, koje su ujedno i lideri u djelatnostima kojima se bave. Posjedovanje implementiranih, održavanih, unaprjeđivanih i certificiranih sustava kvalitete prema normi ISO 9001 razina je koja se praktički podrazumijeva. Štoviše, takve organizacije imaju višegodišnje uspostavljene sustave upravljanja prema zahtjevima i smjernicama norme ISO 9004.

Ovogodišnjim dobitnicima Europske nagrade za kvalitetu proglašeni su:

- u kategoriji velikih privatnih industrijskih organizacija: Bosch Sanayi ve Ticaret A.S.–Bursa Diesel Systems Plant iz Turske (proizvodnja ubrizgavajućih sustava dizelskih motora, za potrebe tvrtke Bosch),
- u kategoriji malih i srednjih organizacija javnog sektora: Council for the Curriculum, Examinations and Assessment iz Sjeverne Irske (područje obrazovanja),
- u kategoriji malih i srednjih privatnih industrijskih organizacija: Bursagaz iz Turske (privatna tvrtka za distribuciju plina).

Osim gore navedenih, još su dvije organizacije dobitnici priznanja za iznimna djelovanja i postignuća na području izvrsnosti, a to su: Eskisehir Maternity and Child Illnesses Hospital (za predan rad usmјeren prema zadovoljenju zahtjeva svojih klijenata) i Gaiker Centro Tecnológico (za postignuća na području zaštite okoliša).

Hrvatska gospodarska komora i Centar za razvoj i uvođenje sustava kvalitete pod pokroviteljstvom TAIEX-a (Technical Assistance Information Exchange Instruments of the European Commission) organizirali su seminar na temu Akreditacija pružatelja obrazovnih usluga na području cjeloživotnog učenja 20.studenoga 2008. godine u hotelu Dubrovnik u Zagrebu.

Glavna tema seminara bila je razvoj i uvođenje sustava kvalitete pri čemu se akreditiraju privatne institucije i poduzeća koja pružaju usluge obrazovanja. U Hrvatskoj postoje mnoge institucije koje pružaju usluge cjeloživotnog učenja i neformalnog obrazovanja, ali ne podliježu kontroli kvalitete.

Kako bi se zaštitili korisnici njihovih usluga te im se omogućio kvalitetan izbor, u Hrvatskoj je potrebno odrediti standarde izvođenja programa i kontrole kvalitete te uvesti sustav akreditacije kako bi usluge bile što kvalitetnije.

Kako to rade stručnjaci iz Njemačke, Nizozemske, Mađarske i Finske imali smo priliku čuti na ovom zanimljivom seminaru na kojem su predstavili primjere akreditacije u visokom školstvu. Bilo je interesantno vidjeti kako neformalne oblike obrazovanja akreditiraju u stranim zemljama te akreditaciju ustanova visokog školstva, bez obzira jesu li u sustavu nacionalnog programa ili su u privatnom vlasništvu. Prezentacije su prikazale jasnu usporedbu sustava te smo imali priliku saznati da u pojedinim zemljama postoje različiti programi prema kojima se institucije akreditiraju te kako im takav sustav omogućava kasnije zapošljavanje. Svaki program se ispituje i prilagođava tržištu rada. Agencije vrednuju koncept i brinu da sve bude u skladu s Bolonjskim procesom rada (diplome, dodaci i slično). Akreditacija predstavlja dokaz uspostavljenog sustava upravljanja koji osigurava da se program izvrši na visokom nivou kvalitete. Svi koraci i monitoring efikasni su i usklađeni te postoje vodići i programi koje svi moraju slijediti i kojima se moraju prilagoditi kako bi osigurali kvalitetu pružanja usluga obrazovanja.

Bilo je vrlo zanimljivo saznati kako zapravo svaka zemlja članica EU ima uspostavljen vlastiti sustav, tj. program za akreditiranje obrazovnih institucija. U principu svi odabiru tim za evaluaciju koji se sastoji od glavnog profesora, Direktora institucije te nepristrane osobe iz druge obrazovne institucije, a institucija koja akreditira uvijek mora biti nepristrana i neovisna. Na seminaru je sudjelovala i predstavnica HAA Draženka Haraminčić Fakleš.

Seminar je pružio jasnu sliku o akreditaciji pružatelja obrazovnih usluga te je bilo korisno čuti iskustva sustava ocjenjivanja kvalitete u visokom školstvu.

Seminar o akreditaciji na području obrazovanja

piše: Draženka Haraminčić Fakleš

Predpristupni fondovi EU

Radni sastanak jedinica za provedbu projekata

piše: Draženka Haraminčić Fakleš

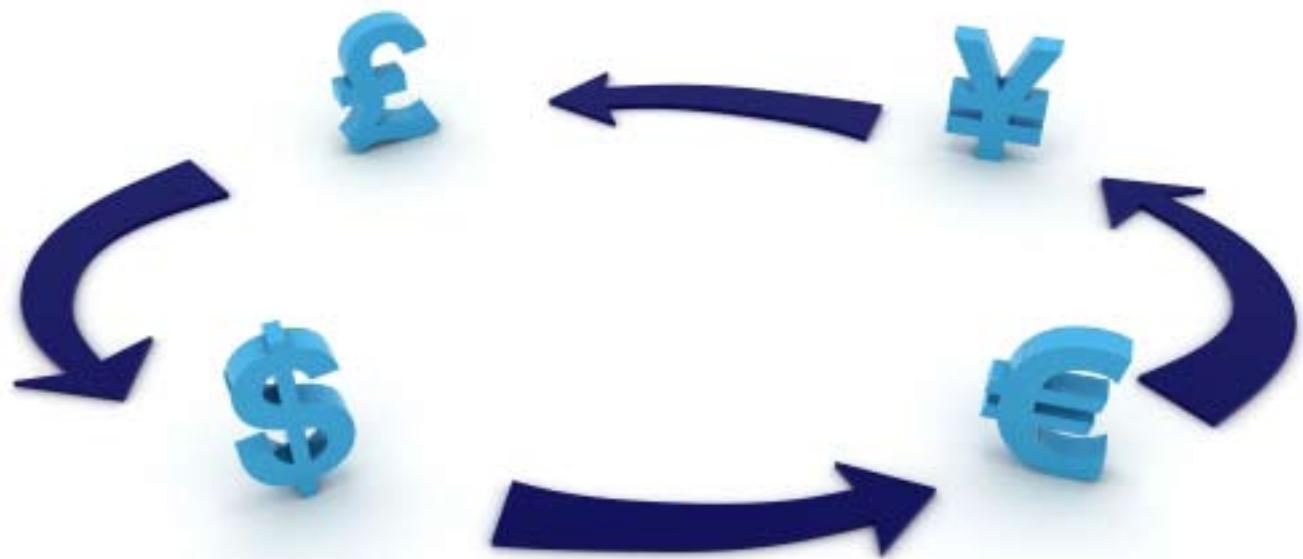
Nacionalni fond Ministarstva finansija organizirao je 24. studenoga 2008. godine u prostorijama Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije radni sastanak na temu „Upravljanje ljudskim potencijalima“, a vezano uz novo poglavlje koje je opisano u Priručniku za jedinice za provedbu projekata i edukaciju za izradu potrebne dokumentacije.

Predstavljeno je niz dokumenata koje su članovi jedinice za provedbu projekata dužni popunjavati i dostavljati, kao npr. analizu radnog opterećenja, godišnji plan rada, opis poslova, plan treninga i analize potrebe za treninzima, analizu osjetljivosti radnih mesta i plan zamjene članova jedinice za provedbu projekata.

Prikazana je metodologija za izradu godišnje jamstvene izjave te je prezentiran nalaz interne revizije koji je izdan od strane Europske komisije. Naglašeno je kako se sustavu upravljanja predpristupnim programom IPA komponente I mora posvetiti velika pozornost, jer sve teme vezane uz nalaze revizora označene su kao visoko rizične te ih je neophodno naučiti kako bismo ih mogli primjenjivati u praksi.

To je posebno važno za sve projektne jedinice koje će upravljati projektima. Bitno je također da svaka jedinica za provedbu projekata ima internu reviziju, a ukoliko ne postoji potrebno je takve usluge unajmiti iz vanjskih izvora.

Na radnom sastanku također su dane brojne upute i zadani rokovi kojih se moramo pridržavati u svrhu zadovoljavanja kriterija koje nam je postavila Europska komisija. Pred nama je vrlo zahtjevno razdoblje te je potrebno uložiti mnogo truda kako bismo iskoristili što više sredstava iz projekata predpristupnih fondova EU.

Dana 28. listopada 2008. godine u Zagrebu je održana Prva sjednica Pododbora za uklanjanje prepreka u trgovini između Republike Hrvatske i Crne Gore. Pododbor je osnovan temeljem zaključaka prve sjednice Poslovnog savjeta za gospodarsku suradnju između Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva Republike Hrvatske i Ministarstva za ekonomski razvoj Crne Gore održane 1. srpnja 2008. godine u Podgorici. Koordinator prve sjednice Pododbora u Zagrebu bilo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Uprava za trgovinsku politiku i međunarodne odnose.

Ciljevi rada Pododbora za uklanjanje prepreka u trgovini su razmatranje problematike trgovanja između dviju država te dogovaranje i poduzimanje zajedničkih aktivnosti na otkrivanju i uklanjanju prepreka u trgovini.

Teme prve sjednice Pododbora bile su vezane uz problematiku trgovanja poljoprivrednim proizvodima i vinom, mesom i mesnim prerađevinama, određena pitanja rada carina, daljnja liberalizacija trgovine u okviru CEFTA 2006 Ugovora, priznavanje certifikata za poljoprivredno-prehrambene proizvode te suradnja u području infrastrukture za kvalitetu (normizacija, mjeriteljstvo, akreditacija, ocjena sukladnosti).

Sjednici su prisustvovali predstavnici Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Državnog inspektorata, Carinske uprave, Hrvatskog zavoda za norme, Državnog zavoda za mjeriteljstvo i Hrvatske akreditacijske agencije.

Kako je problematika prepreka u trgovini usko vezana uz stanje razvoja infrastrukture za kvalitetu, dio sjednice razmatrao je i mogućnosti suradnje na tom području. U zaključcima sjednice Pododbora predloženo je da Institut za standardizaciju Crne Gore i Hrvatski zavod za norme potpišu sporazum o poslovnoj i tehničkoj suradnji, a u području mjeriteljstva predloženo je daljnje jačanje dosadašnje suradnje u području mjeriteljstva i plenumnih kovina. Pododbor je obaviješten da su Hrvatska akreditacijska agencija i Akreditaciono tijelo Crne Gore potpisali 24. srpnja 2008. godine u Zagrebu Sporazum o suradnji na području akreditacije. Crnogorska akreditacija posebno je zainteresirana za iskustva hrvatske akreditacije u postupku pripremanja i ocjenjivanja za potpisivanje multilateralnog sporazuma s Europskom akreditacijom (MLA).

U području ocjene sukladnosti predstavnici iz Hrvatske zastupali su stajalište da aktivnosti na području ocjene sukladnosti i priznavanje rezultata ocjene sukladnosti treba biti temeljeno na načelima ACAA sporazuma (Agreements on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products). Pododbor će o svom radu obavještavati Poslovni savjet čije se sjednice planiraju održavati svakih šest mjeseci.

Pododbor za uklanjanje prepreka u trgovini između RH i Crne Gore

piše: Vladimir Mucko

Prvi međunarodni simpozij RMO 2008

piše: Slobodan Galjanić

U Cavatu je od 12. do 15. studenoga 2008. godine održan "1. međunarodni simpozij RMO 2008 – Mjeriteljstvo, ispitivanje, akreditacija – Uklanjanje prepreka trgovaju". Skup je održan u organizaciji International Measurement Confederation - IMEKO Technical Committee TC11 Metrological infrastructure.

Na simpoziju su prezentirani prilozi o radu regionalnih mjeriteljskih organizacija (RMO), npr. EURAMET (Europa), SIM (Sj. i Južna Amerika), AFRIMETS (Afrika) WELMEC (Europa – zakonsko mjeriteljstvo) i drugi. Osim toga, prezentirani su i radovi iz nacionalnih mjeriteljskih instituta (BEV - Austrija, NIST - SAD, NMJJ - Japan, INMS – Kanada, DZM- Hrvatska itd).

Na skupu je, u sekciji postera, prikazan rad Ravnateljice HAA, mr. sc. Biserke Bajzek Brezak o ulozi i značaju HAA kao važnog dijela hrvatske infrastrukture za kvalitetu. Rad simpozija odvijao se i kroz različite tematske sekcije (npr. Referencijski materijali, Izobrazba, Međulaboratorijska ispitivanja itd.).

Jedna od sekcija bila je posvećena akreditaciji i na njoj su prezentirani radovi koji su obrađivali važne tehničke aspekte vezane uz akreditaciju laboratorija (sljedivost, mjerna nesigurnost, međulaboratorijske usporedbe).

RMO 2008

Konferencija ključnih administratora

piše: Nikolina Šipušić Krajna

Konferenciju ključnih administratora (Zagreb International Professional Conference of Personal Assistants and Executive Secretaries 2008 - Zagreb IPC PAES 2008), održana je u petak i subotu, 7. i 8. studenoga 2008. godine, u multimedijalnim dvoranama Muzeja Mimara u Zagrebu i Muzeja seljačkih buna u Gornjoj Stubici.

Konferencija je održana pod pokroviteljstvom Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva Republike Hrvatske i Hrvatske obrtničke komore te uz potporu Turističke zajednice grada Zagreba.

Cilj konferencije bio je nastojati bolje profilirati administrativnu struku, administratorima omogućiti dodatno usavršavanje u području administracije te omogućiti ključnim administratorima da razmjenom iskustava unaprijede svoje profesionalne i poslovne vještine, znanja i učinkovitost, kao i kontakte s potencijalnim suradnicima, poslovnim partnerima i klijentima.

Konferencija predstavlja oblik stručnog usavršavanja, međusektorskog povezivanja i suradnje na administrativnoj razini te motiviranje administratora na promišljanje i unapređenje vlastitih kompetencija i učinkovitosti. Sudionici ove konferencije bili su ključni administratori, osobni asistenti i izvršni tajnici tvrtki te javnih i neprofitnih organizacija iz Hrvatske i inozemstva.

Ovo je bila prva konferencije takve vrste u Hrvatskoj, a bavila se posebno pitanjima učinkovitog upravljanja informacijama i dokumentima te korporativnom sigurnošću.

najave

Hrvatska akreditacijska agencija priprema seminar za vodeće ocjenitelje HAA koji će se održati u Zagrebu od 8.-10. prosinca 2008. godine. Predavači na seminaru bit će vodeći ocjenitelji Dr. Thomas Schlüter i Dr. Klaus Oberste Lehn.

Seminar će se bazirati na normama ISO/IEC 17011 i ISO/IEC 19011. Glavne teme seminara bit će principi audita i rukovođenje programom audita te odgovornosti, izvori i procedure audita. Seminar će se osvrnuti na zahtjeve i preporuke ILAC-a (Međunarodne suradnja na akreditaciji laboratorija), zadatke vodećih ocjenitelja prilikom ocjenjivanja tijela za ocjenu sukladnosti, ulogu vodećih ocjenitelja prilikom procedura donošenja odluka, izvještaje vodećih ocjenitelja, kao i društvene i humane aspekte vodećih ocjenitelja kao predstavnika akreditacijskog tijela u procesu akreditacije.

Seminar će ujedno imati ulogu i interaktivne radionice na kojoj će svi sudionici imati priliku aktivno sudjelovati i razmjenjivati svoja iskustva.

Trening za vodeće ocjenitelje

piše: Draženka Haraminčić Fakleš

predstavljamo časopis

Odgovornost u istraživanju

piše: Zdenko Franić

Izdavačka kuća Taylor & Francis (<http://www.taylorandfrancisgroup.com/>) već petnaestak godina izdaje znanstveni časopis Odgovornost u istraživanju: politike i osiguravanje kvalitete (Accountability in Research: Policies and Quality Assurance).

Časopis je posvećen razmatranju i kritičkoj analizi sustava cjelovitosti i ispravnosti, odnosno integriteta istraživanja. Časopis omogućava interdisciplinarni pristup razradi novih procedura, standarda i politika te poticanja etike u istraživanjima i ispitivanjima, s ciljem povećavanja i osiguravanja valjanosti i ispravnosti istraživačkih rezultata.

Časopis objavljuje izvorne empirijske, metodološke i teorijske rade, stajališta, izvješća s konferencija i simpozija te prikaze knjiga koje se bave tematikom integriteta i odgovornosti u istraživanju.

Naime, diljem Europe i svijeta fragmentacija znanstvenih i ispitnih laboratorijskih i obrazovnih institucija uzrok su manje znanstvene produkcije što posljedično smanjuje i otežava prijenos znanja iz znanstveno akademske zajednice u gospodarstvo. Odgovorno istraživanje stoga podrazumijeva uspostavljanje standarda kvalitete, uključujući i one etičke, i to od strane same akademsko-istraživačke zajednice koja je ujedno i odgovorna za njihovo provođenje kroz procjenu stručnjaka i eksperata u određenom polju koje se ocjenjuje.

Posebnu ulogu u tome imaju akreditacijska tijela koja potiču, provjeravaju i nadziru procese ispitivanja i mjerjenja, važne za interakciju znanosti, obrazovanja i gospodarstva. Grupa Taylor & Francis (<http://www.taylorandfrancisgroup.com/>) međunarodna je grupacija nastala u Velikoj Britaniji koja izdaje knjige i znanstvene časopise. Godine 2004. Taylor & Francis grupa spojila se s kompanijom Informa (<http://www.informa.com>) stvorivši novu kompaniju pod imenom Taylor & Francis Informa, koje je kasnije skraćeno u Informa. Otada je Taylor & Francis zadužena za izdavačku djelatnost Informe. Taylor & Francis izdaje više od 1000 različitih časopisa i preko 1800 knjiga godišnje.

U časopisu Akreditacija i osiguranje kvalitete naročita pažnja posvećuje se teorijskim i praktičnim prilozima koji pomažu u rješavanju problema koji se javljaju pri slobodnom kretanju roba i usluga. To se posebno odnosi na akreditacijsku praksu u međunarodnom okruženju i provedbi shema za osiguravanje kvalitete u ispitnim i umjernim te kemijskim laboratorijima. Časopis također omogućuje objavljivanje ciljanih članaka, ali i predstavlja forum za međunarodnu suradnju i razmjenu mišljenja između nacionalnih i međunarodnih tijela koja djeluju na području akreditacije, certifikacije, validacije, osiguravanja kvalitete i sljedivosti.

Časopis Odgovornost u istraživanju namijenjen je širokom broju znanstvenika, stručnjaka, kao i rukovoditelja u obrazovnim i znanstvenim institucijama, gospodarstvu ili upravnim organizacijama. Iako je relevantan za sve discipline, časopis se posebice bavi biotehnologijom, kemijskom medicinom, farmakologijom, toksikologijom, patologijom te znanostima koje se odnose na okoliš. Posebno su dobro došli prilozi koji uključuju usporedbe i proučavanja alternativnih mehanizama za održavanje kvalitete u istraživanjima, uključujući unutarnje i vanjske neovisne ocjene, recenzentske prosudbe, upute za istraživanja, kao i obrazovanje vezano uz etiku istraživanja, usporedbu upravljanja istraživanjem u različitim vidovima istraživačkih organizacija (istraživanje i razvoj u gospodarstvu, toksikološka ispitivanja, znanstvena istraživanja, nacionalni laboratorijski i slično) i između različitih istraživačkih polja, istraživanje različitih metoda širenja podataka o rezultatima istraživanja, proučavanje etičkih i pravnih pitanja vezano uz različite načine organiziranja istraživanja i verifikacije kvalitete istraživanja, istraživanje etičkih aspekata onih istraživanja koja se provode na ljudima, analize nedoličnog ponašanja i znanstvenog integriteta, objektivnosti, poštenja, dijeljenja resursa i sl. u području znanstvenih istraživanja te proučavanje sukladnosti znanstvenih istraživanja sa zakonima i standardima te etičkim i pravnim aspektima, proučavanje utjecaja znanstvenih istraživanja i ispitivanja na oblikovanje javne politike i društveni standard i javno zdravstvo.

Valja napomenuti da su članci objavljeni u časopisu Odgovornost u istraživanju indeksirani u bazi podataka MEDLINE (Medical Literature Analysis and Retrieval System Online) kao vodećoj literaturnoj bazi podataka o biološkim znanostima, odnosno znanostima o životu. Javnu tražilicu za pristup bazi podataka MEDLINE predstavlja servis PubMed dostupan preko Nacionalne medicinske biblioteke Sjedinjenih Američkih Država na web stranici <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez>.

Glavni urednik i osnivač časopisa Odgovornost u istraživanju je Dr. Adil E. Shamoo (<http://www.umaryland.edu/bmb/faculty/shamoo.html>) s odjela za biokemiju i molekularnu biologiju medicinskog fakulteta Sveučilišta u Marylandu. Dr. Shamoo istaknut je stručnjak na području etičnog odgovornog istraživanja. Časopis ima i dva područna urednika: Dr. Sheldon Krimsky za „opisnu etiku“ i Dr. David B. Resnik za „normativnu etiku“.

Ovisno o području, rukopisi radova šalju se elektroničkom poštom jednom od urednika, a predaja rukopisa u časopis podrazumijeva da rad nije bio niggje prethodno publiciran.

Časopis ima tiskano (ISSN: 0898-9621) i elektroničko, tj. online (ISSN: 1545-5815) izdanje, a izdaje se frekvencijom od četiri izdanja godišnje. U tijeku je izdavanje 15. volumena.

Više informacija o časopisu „Odgovornost u istraživanju“, uključujući i tehničke upute za pripremu članaka, mogu se pronaći na web stranici <http://www.tandf.co.uk/08989621>.

